

Staburags — šo vārdu Latvijā nav dzirdējis tikai retais. Tā ir Staburaga klints, kas reiz bijis viens no Latvijas simboliem, bet pēc Pļaviņu hidroelektrostacijas uzbūvēšanas jau vairāk nekā 50 gadu ir zem ūdens. Kā piemiņas vieta par reiz vareno klinti nu atgādina skulptūra “Dieva auss”. Tas ir Staburaga pagasts, kas šo statusu ieguva tikai pirms 30 gadiem, jo līdz tam bija ciems, sākumā Sēlpils pagastā, vēlāk Aizkraukles rajonā. Šodien tā ir skaista, sakopta vieta Aizkraukles novada Daugavas kreisajā krastā, Sēlijas augšpusē, kur acina cilvēkus uz Vigantes parku un estrādi, Daugavas taku, pakavēties lapenītē, baudīt krāšņās dienlilijas, paviesoties komponista Pētera Barisona namiņā. Un, protams, tie ir cilvēki, kas veido šo vidi, kopj apkārtni, uztur dzīvu Staburaga stipro garu, vienvārdsakot, ir kārtīgi sava pagasta patrioti. Katrs atjaunotās Latvijas prezidents te iestādījis savu ozolu, un katrs atbraucējs te var iečukstēt savu kvēlāko vēlēšanos paša Dieva ausī.

Staburaga gars iezīdies uz mūžu

Staburadziētis, kuģa “Sēlis” kapteinis Uldis Albiņš jau vairāk nekā desmit gadu cilvēkiem dod iespēju uz Sēlijas krastiem paskatīties no Daugavas puses un uzskata, ka tas ir daudz interesantāk, nekā pa krastu staigājot.

Kuģis “Sēlis” ir aptuveni tikpat liels, cik mans pilsētas divstābu dzīvoklis, tas viegli slid pa Daugavas ūdeņiem, un tā šūpošanās jūtama tikai īpaši vējinātā laikā. Arī saruna ar “Sēļa” kapteini notiek uz kuģa, kas pietauvots krastā Staburagā.

Kapteinis Uldis Albiņš Staburaga pagastā ir ienācējs, dzīvo te kopš 1990. gada, taču šajā laikā, kā pats saka — tik ļoti uzstājis sevi vietējo garu, ka tagad sauc sevi par staburadziētī un grūti iedomāties, ka varētu dzīvot kur citur. “Staburaga vārds un visa tā vēsture ir iezīdušies mani, un man jau reizēm liekas, ka esmu šeit piedzimis, nevis atnācis,” saka Uldis.

Dzīvoklis — spēcīgs arguments

“Esmu jūrmalnieks, beidzis toreizējo Politehnisko institūtu, kur apguvu inženiera konstruktora profesiju un šajā profesijā septiņus gadus arī vienā zvejnieku kolhozā nostrādāju. Tur bija milzīgs zivju pārstrādes cehs ar jaunākajām tehnoloģijām, kādas jau nu padomju laikā varēja būt. Pie mums brauca ekskursanti tās skatīties, un es biju par šim iekārtām atbildīgs. Tā bija mana pirmā saskare ar zvejniecību, bet mans pirmais darbs bija uzprojektēt kāpnes vienam kuģitīm, kurš stāvēja muzejā,” atceras Uldis. Darbs bija, bet bija problēmas ar dzīvošanu, un Uldis sāka meklēt ģimenei jaunu dzīvesvietu. Stāstos par to, kā nokļuvis Staburagā, Uldis atzīst, ka šajā pusē viņam nebija neviena radnieka vai drauga, taču te dzīvojuši un strādājuši sievas mamma māsa, skolotāja Hiliņa Čakste. Viņa pastāstīja, ka šajā pusē kolhozā vajadzīgi inženieri un Uldis ieradies uz pārņemšanu. Staburagā piedāvātas divas vakances — smagās mehanizācijas inženiera un darbnīcu vadītāja. “Es savukārt jautāju, vai būs kur dzīvot?

“SĒLIS” IR MANIS IZSAPNOTS UN IZLOLOTS KUĢIS, kādu pats esmu gribējis, kur cilvēkiem ir ērti un patīkami,” saka kuģa kapteinis Uldis Albiņš. Agitas Grīnvaldes-Irukas foto

Kad priekšsēdētājs man pajautāja — vai gribu trīs vai četru istabu dzīvokli, nebija šaubu par izvēli. Tas bija spēcīgs arguments, un teicu — es palieku,” Uldis ar smaidu atceras notikumus pirms vairāk nekā 30 gadiem.

“Pēc pāris gadiem sākās zemessardzes laiks, un, tā kā es institūtā biju mācījies Militārajā katedrā un ieguvis jaunāko leitnanta pakāpi, mani ievēlēja par rotas komandieri. Iespējams, ka esmu viens no retajiem ievēlētajiem militāristiem, jo tajā laikā, kad zemessardze veidojās, neviens jau neko nesaprata, nezināja, kā viss pareizi jādar. Tad nekāliens kursā mācījās Aizsardzības akadēmijā, un sākās mana militārā karjera Zemessardzē. Dienēju Ogrē, Bauskā, Aizkrauklē. Tad darbs pašvaldībā — sākumā mani ievēlēja par Jaunjelgavas novada domes deputātu, vēlāk biju pašvaldības izpilddirektors. Desmit gadi tajā pagājuši nemanot.”

Pie upes bez laivas nevar

Pirmais, ko Uldis izdarījis, pārcēloties uz dzīvi Staburagā, nopirka laivu, jo kā gan var dzīvot upes krastā bez laivas?! “Mani ļoti pārsteidza

tas, ka vietējiem bija diezgan vienaldzīga attieksme un reti kuram bija laiva, lai gan viņš mūžu nodzīvojis Daugavas krastā,” stāsta “Sēļa” kapteinis. Pēc neilga brīža pirmo laivu nomainījis pret alumīnija laivu, sagādājis motoru un braucis ar ģimēni līdz Koknesei. “Man vēl ir bildes, kurās bērniem no sajūsmas mutes vaļā. Kas var būt foršāks par braukšanu pa ūdeni!” Uldis arī pats ar sajūsmu atceras savus kuģošanas pirmos sākumus. “Un tad sākās šis tūristu vizināšanas periods. Sapratu, ka cilvēkiem ļoti interesē skats uz Staburagu, Sēlijas krastiem no Daugavas, kur tas ir daudz iespaidīgāks, nekā pa krastu staigājot. Nomāju desmitvietīgu kuģi, un braucām, bet galvā jau brieda plāns par vēl lielāku kuģi, jo lielāki kompānijai nebija vietas. Un tā radās kuģītis “Vigante”, kur ir vieta 26 cilvēkiem. Pagāja kādi astoņi gadi, bet galvā jau atkal perinājās nākamais plāns, ka ir vajadzīgs kuģītis, uz kura var arī svētkus svinēt. Tā savukārt radās “Sēlis”, ar kuru var braukt arī sliekos laikapstākļos, jo braucējus tajā no lietus un vēja pasargā stikla sienas. Jūties kā dzīvokli, kur iekšā ir silti un labi, un var iziet ārā uz terases izbaudīt visas dabas stihijas — vēju, lietu.

Var apsēsties uz kuģiņa malas un brauciena laikā pamērcēt kājas Daugavā.”

Kopā veido vēsturi

Uldis nav vienkārši kuģa kapteinis, viņš ir arī ļoti labs gidis, kurš ar saviem stāstiem aizved tūristus tālā pagātnē, liekot atcerēties notikumus pirms daudziem gadu desmitiem. “Patiesībā jau šos stāstus stāsta paši cilvēki. Mēs braucam garām vietai, kur dzelmē dus Staburaga klints, un vecāki cilvēki atceras, ka to vēl redzējuši virs ūdens, kā uz dziesmu svētkiem vai ballēm Vigantes parkā braukuši. Šāds stāstus dzirdu katrā brauciena laikā un par katru vietu, kurai braucam garām. Mēs kuģojam uz Sēlpils pusi, braucam līdz Koknesei, Klintainei, kur Oļiņkalna estrāde. Viens kungs atcerējās, ka reiz ar Volgu mēģinājis pārbraukt pāri Daugavai, bijis pietiekami sekls, bet iesprūdis uz akmeņiem. Atceras mājas, kuras reiz bijušas Daugavas krastā, un tā jau ir tā vēsture, kuru mēs visi kopā veidojam. Braucienam var izvēlēties dažādus maršrūtus un dažāda ilguma braucienus, kuru laikā var redzēt vietu, kur Staburaga klints nogrimusi dzelmē, ir mazais Stabu-

radziņš, ko braucam skatīties, Avoņiņkalns. Skaisti skati ir uz Zvejnieklīča pusi. Man ir seno fotogrāfiju izdrukas, kuras dodu cilvēkiem skatīties, kā vietas, kuras redzam šodien, izskatījās kādreiz.

Arī no militārā viedokļa te ir interesanti stāsti, jo te divus gadus kara laikā bijusi frontes līnija, ir visādi ierakumi, dzoti bijuši. Tā ir traģiska, bet neizdzēšama vēstures daļa. Esmu atracis bunkurus, pie Mākuļu kapiem bijuši pat ar dažādiem uzrakstiem. Arī par to es stāstu, lai cilvēkiem rodas labāks priekšstats par to, kas un kā ir noticis,” stāsta Uldis.

Bizness 12 dienas gadā

Iespēja izbraukt ar kuģi pa Daugavu šajā pusē bijusi jau neatkarīgās Latvijas laikā, divdesmitajos un trīsdesmitajos gados. Rādot senās fotogrāfijas, kurās redzamas lielas koka laivas pilnas ar tūristiem Pļaviņu pusē, Uldis stāsta, ka tajā laikā valdība ļoti atbalstījusi ūdenstūrisma attīstību un tika pat piešķirti finansējumi laivu būvniecībai.

Par situāciju šodien Uldis saka — brauktgribētāju nav daudz, darba dienas esot pilnīgi “plikas”, nedēļas nogalēs, protams, interese ir lielāka. Uldis rēķina, ka, ņemot vērā īso Latvijas vasaru, bizness ir tikai 12 dienas sezonā. Vai tiešām tik maz? Uldis skaita — vasara ir trīs mēnešus, mēnesī četras nedēļas, tāpat kopā 12 sestdienas. Kuģis “Vigante” Koknesē piedāvā arī regulāros reusus, bet cilvēki mūsdienās kļūst arvien steidzīgāki un stundu vairs negrib vai nevar atļauties vizināties, tāpēc piedāvā lētāku pusstundas braucienus, kurai braucam garām. Mēs kuģojam uz Sēlpils pusi, braucam līdz Koknesei, Klintainei, kur Oļiņkalna estrāde. Viens kungs atcerējās, ka reiz ar Volgu mēģinājis pārbraukt pāri Daugavai, bijis pietiekami sekls, bet iesprūdis uz akmeņiem. Atceras mājas, kuras reiz bijušas Daugavas krastā, un tā jau ir tā vēsture, kuru mēs visi kopā veidojam. Braucienam var izvēlēties dažādus maršrūtus un dažāda ilguma braucienus, kuru laikā var redzēt vietu, kur Staburaga klints nogrimusi dzelmē, ir mazais Stabu-

→ 11. lpp.